

מסורת הש"ס

(א) [שבוטות יא: ב"ק ע"ז: ממות קא:] (ב) טוטה מו. (כתיבות לו) כריתות כה. ע"ש (א) ובמות (ב) כריתות כה. קדושין מ. (ד) קדושין מ. (ה) [מוספתא פ"ה ה"א:] (ו) כריתות טו. (ז) ע"ן מוס' ב"ק שבתו על רש"י לא דק דכבז נבלה וע"ן רש"י ונ"י מ"ש על זה מוס' פקחים לג: ד"ה ליתמות [מוס'] שבת לא. ד"ה לו, (ח) [לקמן קמ.]. (ט) כפי' כילד בת ואם ונת בתה וע"ן רש"י, (י) [ז"ל] בדף כה.].

גליון הש"ס

בתנ"י סופג שמונים. ע"י כריתות דף ט' ע"ב מוס' ד"ה והי. קדושין דף טו ע"ב מוס' ד"ה הרי: תוס' ד"ה עגלה וכו' דר"פ משהר"ם מירי נבלה. ע"ן ממות דף קא ע"ב מוס' ד"ה ועגלה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והי' ינאי כתיבותיו. (ב) רש"י ד"ה והי' ינאי ינאי כתיבותיו. (ג) תוס' ד"ה והי' ינאי ינאי כתיבותיו.

הגהות מהר"ב

[א] תוס' ד"ה והי' ינאי ינאי כתיבותיו. (ב) רש"י ד"ה והי' ינאי ינאי כתיבותיו. (ג) תוס' ד"ה והי' ינאי ינאי כתיבותיו.

מוסף רש"י

ואמר ר"ש בן לקיש... אלו שנת הכורבן ליהושע... לה, ואמר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערבחה. אפילו כריתות על המערה כמשפט, אם מלא אחרת יהיה מננה, וזהו שנת הכורבן... אפילו הכי משו לה ארכה הולך ורואה לפדות [ב"ק ע"ז:] וקבילת לה לית בעומה לפדות כפדיו דמי והוא ליה אולכ שחטה יוכל להאכילו לאחרי (שבוטות יא:). תצא והרעה בעדר. כשאר חולין, והיא תנא ליה ליה הא דלמרינן כבמה דכמי עגלה ערופה נאקרת מחיים וירידתה לנחל איתן אורכתה, ובמסכת כריתות (כה), מוקמינן לה למילתא כבולתא דתנא, דתנא, דתנא דתנא (סוטה מו.). גבול שמעתי בה ושכחתי. מאימתי נאקרת (קדושין יד.). ובסבין חבריא. וסבין התלמידין מעדמת לומר (בבב"ב עו.) ירידה לנחל איתן. היא גורמת לה שם עריפה ואוקרתה (קדושין עט.) ובקדושין יח. ילף לה דלמקרה מחיים (בבב"ב עו.) משעת לקיחה. נאקרת שתי' עד שישלח המשולח וימרת בשלושה (קדושין עט.) מעגלה ערופה. מה ההם מיתקרא מחיים כקדשים, אף כן מחיים (עט.)

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית. אם מלא נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עזים שהיא נשחטת עליה כדאמרני' במס' פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדיו דמי וקרינא ביה שחטה יכול להאכילו. ואי קשיא למה לי קבלת עומאה היא גופה מוטמאה אדם ובגדים מפרשין כה"ג בכריתות דפרק דס שמיטה (דף כ"א): כגון פרה שחטה פחות מכזביה זכא חי משותף ליה אולכ שחטה כהדי זכא ומקבל האי זכא עומאה אם יגע בעומאה ומטמא שאר אולכין ואי לאו אולכ הוא לא מקבל האי זכא עומאה דלית ביה שיעורא וכי נגעו זבא אולכין אחרני טהורים הן שאינם נוגעין (י) נבזה לא אלא זכא: אינה משנה. לא נשנית במשנתנו: וטרעה בעדר. כשאר חולין. אלא אינה נאקרת מחיים וכי שחטה מומתת: הכי גרסינן אמר ריש לקיש א"ר ינאי עגלה ערופה אינה משנה: והא"ר ינאי. בקדושין (ה) ובכריתות דפרק בתרא (דף כה.). גבול. מאימתי נאקרת: חזריה. בני הישיבה: אפורי. מזורע. ק"ל בקדושין בהאי מקדש (דף טו): דאסורין בהנאה: משעת שמיטה. ונאקרת שחטה אולכ המשולח מותרת דכתיב (ויקרא יד) ושלת את הפדור המיה וגו' ולא אמרה תורה שלח לתקלה (י): משעת קיחה. ושמייה נאקרת עד שישלח: אמר קיחה קיחה כו'. מה עגלה ערופה שנאמר בה קיחה (דברים כ) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר אסורה מחיים אף ולקח למטהר שתי פפרים חיות (ויקרא יד) אסורות מחיים ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול ליאסר בירידתה לנחל איתן אולכ אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שמיטה וכוין נאקרות מחיים על כרחין משעת לקיחה: אלא. הא תירוצא דמתרין אינה משנה לאו ריש לקיש אמרה אלא ר' יוחנן אמרה דלר"ש בן לקיש מיתקרא לה מחיים והא דתנן תנא ותרעה בעדר מקמינן לה בכריתות (כה.) ומוקמינן לה כתנאי: לענין דינא טען. הא דקתני מתני' מי שלקח ראשון שחוט ראשון לאו לענין איסור והיתר שאם לכה השני לשחוט ראשון והראשון ימתין עד מחר מותר אולכ דין הוא אם זבא לז"ד שזא האחד לשחוט וחזירו אומר אני צריך יותר ממך אלו אומרים להם הלוקח ראשון ישחוט שעל מנת כן לקח שאילו לא מכרה זבל הבית לשני ועכב לעומה היה הלוקח שוחט וכן שנינו בתוספתא (פ"ה ה"ב) הלוקח מצבה"ז הוא קודם לזבה"ז שעל מנת כן לקח: דלא עבד איסורא. שהקדים צענמו שלא יבא לידי איסור: נשכר. יש לו ריוח שאולכ היום דשר: מתנאי' והא"ר שחטה סופג את הארבעים. דאין כאלן שחטת איסור אלא אחת. ובגמרא ילף דבזו ואותו נמי חייב: שחטה ואם זבה ואחר כך אם זבה. יש כאלן שני אותו ואת זבו: ויש בשמיטה זו שני איסורין אותו ואת זבו משום אמה וזו אותו משום בתה של זו שכבר נשחטה: סופג ארבעים. דחד לבו הוא וחדל הארצה וחד מעוים. וטעמא דסומכוס מפרש בגמ' (ע"ן): גב' לא שחטו. לשון רבים משמע: הרי כאלן שנים. הזהיר את שניהם זין אם שוחט האם וזין אם שוחט הבת ולא משכחת לה שנים עובדין אלא בשלש בהמות והא (י) כילד בת ואם ונת דלי' אם ושני נביה למה לי קרא פשיטא מה לי חד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי צפרה וצתה וצתה צתה פשיטא מרוביה אותו ואת זבו וניהו אלא על כרחין צתה שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את צתה קאמר לאשמועינן דלזבו ואותו נמי מחייב: אכל

אותו בנו פרק חמישי חולין

והתנן נמצא ההורג. וא"ת והיאך מדקדק מאלן דלא מיתקרא לה מחיים דילמא היינו טעמא דלדעתא שימלא ההורג לא אקדשוה כי היא דתנן צפ' בתרא דכריתות (דף כג.) המביא אשם תלוי ונדע לו שלא חטא אם עד שלא נשחט כו' וירעה עד שיסתאב אשם ודאי אינו כן אלא (ו) עד שלא נשחט ינאי וירעה בעדר כו' עגלה ערופה אינה כן ומפרש בגמ' טעמא דאשם תלוי משום דלזבו נוקפו וגמר ומקדשו מספק אלא אשם ודאי כי אקדשה לדעתא דחטא אקדיש ואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוא ודילמא היינו טעמא נמי דעגלה ערופה ולא משום דלא מיתקרא מחיים ולעולם אם נשחטה אסורה וי"ל דסברא דגמרי ומקדשי ללא מסקי אדעמייהו שימלא ההורג וא"ת ואמאי לא נשני דעד שלא מערף היינו עד שלא נראה לעריפה קודם ירידתה לנחל איתן דמשני צפ' בתרא דכריתות (דף כה.) וי"ל דסמין אמאי דלייק התם (ג"ז טס) מסיפא דלא מיתקרא מחיים דקתני סיפא משנעפרה מקצר שמתלה לא צאה אלא על הספק כפרה ספקה והלכה לה: עגלה ערופה אינה משנה. וא"ת ולמה דחק לומר אינה משנה לימא תנאי היא כדאמרין צפ' בתרא דכריתות (דף כה.) דתנאי פליגי בהכי וי"ל דכן היתה קבלה זידס הקשה ה"ר משה מצונדי"ש אמאי לא קאמר דשוחט עגלה ערופה אינה לר"ש משום דלא חזיא לנכילה ולרבינן חייב משום דעריפה זו היא שמיטה כדאמרין בריש פ' שני שערי (יומא דף טז.) גבי שניר המשמלה דחייבו לזוק היינו שמיטתו וחיוב משום אותו ואת זבו וצפ' חטאת העוף (ובבב"ב ע"ז) אמרין *דעריפה מותרת מידי נבלה ומתיר ר"ת דא"כ לא היה ליה למיתני השוחט אלא העורף ודוקק הוא דלמלא תנא שוחט משום אחרני פרת חטאת ושור הסקל כדאמרין צפ"ז (לעיל דף כט.) דסיפא דקדשים ואילדי דסליק מזהמה תנא שמיטתו כשרה ולא קתני מליקתו: אמר רבי ינאי גבול שמיטה כה. רבי ינאי לעומה דלית ליה צפ"ז דקדושין (דף טו.) דכפרה כתיב בה כקדשים ולהכי מיתקרא מחיים כמו שאר קדשים דמיתקרי מחיים (א) וערפו שם דרשינן (כריתות דף י.) מנייה שם תהא קבורתה אינטרין לאחר עריפה דלא ינאי דשריא משום שנעשית מלואה: ר"ש ינאי בן קורם ירידה באן אחר ירידה. תימה הא על כרחין מתני' דכריתות (דף כג.) מובחל דלא מיתקרא מחיים כדדייק התם (צפ"ז) מספיא דקתני דכפרה ספקה והלכה לה: גבול קיחה קיחה. מסקנא לא קיימא הכי דפרק ז' דקדושין (דף טו.) אלא מסיק דר"ל כנא דזי רבי ישמעאל דילין הכי נאמר מכשיר ומכפר פני' מכשיר צפנים אשם מזורע מכפר שאר קרבנות ולאמר מכשיר ומכפר בחון פירוש מכשיר פפורי מזורע מכפר עגלה ערופה ושעיר המשחלה וצפרק בתרא דכריתות (דף כה.) מוקי לה נמי רב המנונא דלאמר עגלה ערופה מיתקרא מחיים כנא דזי ר' ישמעאל ותימה הלא יצחק משמע ממילתיה דר' ישמעאל דמיתקרא מחיים וי"ל דדייק משום דלא איצטריך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחיים דלאחר שמיטה ידעינן מזה אשר [לא] תאכלו לרבות השחטה כו': סומכוס אומר משום ר"מ סופג שמונים. ארישא נמי פליגי דכפ"י בקונטרס וכה"ג אמר צפ' קמא דיבמות (דף ט) חלוק היה ר"ש אף בראשונה וסיפא נקט משום רבותא דרבינן דאע"ג דליכא שתי שמות דאותו ואת זבו ואותו לא לקי אלא ארבעים כיון דנפקי מרוביהו מחד קרא דלא תשחטו: הזורע

עין משפט

עין משפט נר מצוה... תורה אור השלם... שיטה מקובצת... רבינו גרשום... (א) נראה דקסר כאלן איה תיבות וי"ל וי"ל שפיר אמר ממני יהוי שמיטה שאינה וכו'.